

Športna rekreacija je pravica, potreba in dolžnost

Moderni čas, čas napredka in razvoja znanosti na vseh področjih, nam prinaša mnogo dobrega, mnogo olajšav v življenju, na drugi strani pa tudi dosti težav, posebno, če prostega časa ne znamo pravilno uporabiti. Ljudje hite — hoja je prepočasna — zato se vozijo, sede v službi in doma, telesna teža pa raste, srce čuti negativne posledice povečanega oklepa maščobe, to pa nas sili v še intenzivnejše sedenje in fizično pasivnost. Posledice se kažejo v slabljenju mišičnega tonusa, kvari se srce in ožilje, gibčnost je vsako leto manjša, pljuča so vedno manj sposobna za izmenjavo zraka, počutje in kondicija sta vedno slabša. Dirka za višjim standardom onemogoča ohranjanje vitalnosti.

Naštete resnice nas silijo naj poiščemo izhodišče iz težav. Človek čuti potrebo po fizični aktivnosti. Poišče si družbo v organizaciji telesne kulture, ki se ukvarjajo z rekreacijo. V novih konceptih organiziranosti telesne kulture se le ta pojavlja ne le v TVD Partizan, temveč tudi v sindikatih, krajevnih skupnostih, predšolskih vzgojnovarstvenih zavodih, šolskih športnih društvih in na univerzi. K temeljnemu telesno kulturnemu skupnostim so se priključili tudi planinci, taborniki in feriaci, ki bodo lahko s svojimi specifičnimi sredstvi in aktivnostmi popestrili rekreacijo, ki je ljudem tako zelo potrebna.

Članstvo

V osmih krajevnih skupnostih občine Ljubljana-Center prebiva 40.741 občanov. Če vzamemo, da v društvih in klubih telovadi 9281 občanov, pri planincih, feriacih in tabornikih je včlanjenih 17.223 občanov, v ŠSD je vključenih 2000 šolarjev, nam seštevek pove, da je v naši občini aktivnih 28.504 občanov in, če k temu pristojimo še športnike v delovnih kolektivih, ki redno ali občasno vadijo in jih je cca. 8600, dobimo številko 37.104 kar nam prepričljivo pove, da telesna

kultura ne pozna občinskih meja, saj društva in klubi sploh nimajo evidence članstva po občinah. Tako iz teh podatkov ni mogoče izračunati, koliko občanov v naši občini je aktivno vključenih v klubih in društvih, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo.

Vse te številke sem navedel z namenom, da prikažem ne-roznato stanje in predvsem posledice, ki sledijo v podatkih, ki jih navajam. V naprednih državah imajo 5 m² do 15 m² koristne površine za športne aktivnosti na prebivalca, v občini Ljubljana-Center pa manj kot 1 m².

Ne čudimo se torej, če so podatki, ki govorijo o posledicah, porazni. Naj jih nekaj navedem: 51,2 odstotka šoloobveznih otrok ima fiziološke okvare, ki so posledica premajhnih psihofizičnih bremenitev, moški v starostni skupini od 20. do 25. leta pretečejo razdaljo 800 m povprečno v enakem času kot 12-letni otroci, moški v starosti 35 do 40 let pa pretečejo razdaljo 500 m v enakem času kot 10-letne deklice. Več kot 40 odstotkov delavcev pa te razdalje sploh ne preteče. Dober pokazatelj kondicijskega stanja je vitalna kapaciteta. Pri 22-letnih moških znaša 4,5 litra, pri 32-letnih še tri litre, pri 42-letnih moških pa le še 2 litra. Naborne komisije ugotavljajo naraščanje nesposobnih za služenje kadrovskega roka. V Sloveniji cca. 20 odstotkov, v občini Ljubljana-Center pa kar 36 odstotkov. Naj navedem še podatek, da ima povprečno 6 otrok v razredu v naši občini bolezen modernega časa, ki ji pravijo zdravniki *adipositas*, po domače pa se temu reče prevelika teža, ali debelost. Menim, da bodo tudi te številke podprle zahtevo po izgradnji novih telovadnic v Rekreacijskem centru v Tivoliju o katerih sem pisal v prejšnji številki Dogovorov.

Šolska športna društva

V septembru 1971. leta smo ustanovili na vseh osnovnih šo-

lah v naši občini ŠSD. Delo v teh društvih je zastavljeno tako, da ga vodijo učenci sami s pomočjo mentorja, ki je obenem tudi učitelj telesne vzgoje na šoli kar pa ni obvezno. Društva imajo statute, pravilnike, učenci se dogovarjajo, organizirajo tekmovanja in beležijo rezultate, kritizirajo, hvalijo in izboljšujejo športno življenje na svoji šoli. Tako lahko mirno trdimo, da so ŠSD prva šola samoupravljanja, s katero se sreča naša doraščajoča mladina. V ŠSD deluje 32 krožkov, ki so zelo dobro obiskani. V devetih športnih panogah pa redno tekmujejo v občinskem, boljši pa tudi na regionalnem in republiškem prvenstvu. Rezultati sistematičnega dela pa so ugodni, zato moramo vložiti sredstva in znanje, da bomo tovrstno delo še naprej razvijali in ga bogatili z novimi dobrimi rešitvami.

Temeljne organizacije

43 delovnih kolektivov ima v delokrogu svojih sindikalnih organizacij tudi športne aktivnosti. Ti kolektivi imajo športne referente in odbore za rekreacijo v svojih kolektivih. Zrelost današnjega trenutka in še posebno aktivnosti po sistemu TRIM so povzročile izreden interes v delovnih kolektivih za telesno kulturo in še prav posebno za športne igre. Zadnja beseda na tem področju še dolgo ne bo izrečena, ker, če upoštevamo predlog iz programa dela TTKS Ljubljana-Center, ko naj bi imela vsaka organizacija z nad 500 zaposlenimi svojega rekreatorja-profesionalca, ki naj bi poleg ostalih športnih aktivnosti organiziral tudi aktivne odmore in mikro-odmore med delom, analitično prikazal interes, potrebe in finančni učinek, samo kaže in potrjuje razvoj telesne kulture in športne rekreacije na tem področju. Tu so nas že mnogi prehiteli, vendar pa lahko ugotovimo, da smo že štartali in, da lahko pričakujemo nadaljnji razvoj te vrste rekreacije, še prav posebno v novjših organizacijskih obli-

kah TTKS in s pomočjo tistih, ki se že lahko pohvalijo z dobrimi rezultati.

Krajevne skupnosti

Športne aktivnosti v naših osmih krajevnih skupnostih bo treba organizirati. Nekatere so že pokazale zanimanje. KS Poljane se z TTKS Ljubljana-Center trudi izgraditi TRIM stezo na Golovcu. Tudi KS Ajdovščina, Gradišče, Kolodvor in Stara Ljubljana bi rade imele svojo TRIM stezo v Tivoliju.

Vodstva KS se bodo morala seznaniti s privlačnimi oblikami, ki jih nudi TRIM akcija. V mislih imam izletništvo z vložkom iz športnih aktivnosti, ki so namenjene vsakomur in jif tudi vsakdo zmoro. Na voljo imamo čudovito okolico, kamor lahko pridemo peš, s kolesi ali avtobusi. Premalo izkoriščamo možnosti, ki nam jih nudijo izleti na smučeh v nižinskem in gorskem svetu in podobno.

Preobširen bi bil sestavek, če bi načel problematiko društev in klubov pa vendarle naj omenim problem, ki je v praksi zelo boleč. V mislih imam kadre, s katerimi društva in klubi delajo. Ti kadri imajo pomanjkljivo telesnovzgojno izobrazbo in premalo praktičnega znanja. Zato bo potrebno ustanoviti v TTKS fond za izobraževanje kadrov s pomočjo katerega bodo lahko pridobili znanje, ki jim manjka.

V začetku tega prispevka sem govoril o temnih barvah, ki so prisotne, kadar hočemo privabiti ljudi k aktivnemu sodelovanju v telesni kulturi: govorimo o zdravju, vitalnosti, obrambni sposobnosti, sposobnosti za delo, grozimo s propadom srca in ožilja, debelostjo in infarktom. Pri tem pa zemarjamo ostale komponente, ki kažejo človeku kot psihofizični celoti, svetlejšje odtenke: šport nas druži, športniki niso osamljeni, šport nam daje možnost prijetnih doživetij, ženskam lahko ponudimo šport kot sredstvo, ki ustvarja in ohranja lepo postavo. Vse to in še kaj naj služi popularizaciji športa. Tako bo postala telesna kultura še privlačnejša, zanimiva tudi za nežni spol, da bo postala splošna ljudska in ne le moška zadeva. Nikoli ni prepozno. Vsakdo lahko v kateri koli starosti postane športnik. V programih TTKS Ljubljana-Center pa vidim garancijo, da bo lahko vsak občan in delovni človek naše občine našel svoje mesto v organizirani obliki telesne kulture.

BRANKO ŽUGELJ

Upokojenke so proslavile 8. marec

V domu upokojenecv Tabor 10 v Ljubljani, je bilo 8. marca zelo veselo. Žene-oskrbovanke so obhajale svoj praznik.

Mestni odbor Rdečega križa in Mestna zveza kulturno-prosvetnih organizacij sta pripravila v počastitev praznika žena kulturno umetniško prireditev.

V petek, dne 8. marca ob 16. uri, so se zbrale žene-upokojenke doma na Taboru 10 v veliki novi jedilnici. Vsi prostori so

bili zasedeni, žene so z velikim zanimanjem sledile programu saj so nastopili najboljši umetniki iz Ljubljane. Nastopili so iz prijaznosti: Vilma Bukovec, Rajko Koritnik, Andrej Jarc, Alenka Svetelova in učenci osnovne šole Ledina iz Ljubljane.

V lepo razsvetljeni jedilnici je prva pozdravila in zaželela vsem zbranim ženam-oskrbovankam Doma vse najboljše, da bi še leta in leta ostale zdrave in zadovoljne v Domu na Taboru, tovarišica Meta Bele, direktorica.

Program je bil dobro izbran, vse nastope umetnikov so upokojenke-oskrbovanci nagradili z aplavzom.

Nastop umetnice, članice opernega gledališča Vilme Bukovec s pevskimi točkami, je vse navzoče zelo razveselil in so z močnim aplavzom nagradili pevko. Tovariš Rajko Koritnik je s svojo deklamacijo in petjem požel močan aplavz.

Nastopili so tudi učenci osnovne šole Ledina s pevskimi točkami in deklamacijami. Žene so z odobravanjem pazljivo poslušale mlade šolarje osnovne šole Ledina.

Vsi nastopajoči so bili deležni lepih nagrad in pohval.

Na koncu proslave so se trije člani upokojenecv Doma pod vodstvom predsednika hišnega odbora upokojenecv Tabor zahvalili nastopajočim in jih pohvalili za nastop tega dne, saj si žene-oskrbovanke žele še več takih nastopov.

Tudi vsi obiskovalci te prireditve so po proslavi dobili šopek cvetlic za spomin na prireditve.

A. Z

Mladi spet enotno

III. konferenca ZKJ je naložila mladim zelo zahtevne naloge in ena izmed njih je gotovo po večletni razdeljenosti združitve obeh mladinskih organizacij v eno, ki bo lahko bolj enotno in učinkovito reševala v sodelovanju z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami probleme mladine na vseh področjih njenega delovanja.

V izvajanje te naloge se je aktivno vključila tudi Občinska konferenca Zveze mladine Slovenije Ljubljana-Center in dala pobudo za čim hitrejšo reševanje problema okoli združenja tako, da je sklicala posvet s predstavniki izvršilnih organov skupnosti študentov visokošolskih zavodov v občini Ljubljana-Center. Posveta, ki je bil 18. aprila 1974 so se poleg predstavnikov OK ZMS Ljubljana-Center udeležili predstavniki filozofske, strojne in biotehnične fakultete ter AGFRTV.

Po daljši razpravi v katero so se vključili vsi prisotni se je oblikovalo stališče, da morajo vsi mladi, ki živijo ali pa delajo v občini enotno reševati vse probleme, kateri nastajajo v njej.

Poleg tega je bilo dogovorjeno, da se morajo vsi mladi v sistemu vzgoje in izobraževanja združiti v enotno interesno konferenco in tam reševati vse nastale probleme v tem sistemu, sveda v povezavi s celotno organizacijo mladih.

Za doseg teh dveh ciljev je bila ustanovljena skupina, ki mora pripraviti programska in organizacijska izhodišča vključevanja študentov, dijakov in učencev v konferenco mladih in izobraževanju ter pritegniti v to akcijo vse ostale visokošolske zavode v občini Ljubljana-Center. Skupino sestavljajo po en predstavnik prisotnih fakultet in akademije ter dva predstavnika OK ZMS Ljubljana-Center.

ANDREJ ALBREHT

Prvenstvo ŠSD v košarki

Na prvenstvu šolskih športnih društev v košarki, ki je bilo v petek, 5. aprila, so sodelovale vse osnovne šole naše občine. Prvovrščeni v moški in ženski konkurenci imajo pravico nastopiti na regionalnem prvenstvu ŠSD. Tako nas bodo letos zastopali na omenjenem prvenstvu pionirji osnovne šole Majde Vrhovnik in pionirke osnovne šole Prežihovega Voranca. Presenetili so nas pionirji osnovne šole Majde Vrhovnik, ki so pokazali največ znanja in srčnosti kljub temu, da so letos prvič trenirali v svoji novi telovadnici. Čestitamo!

li največ znanja in srčnosti kljub temu, da so letos prvič trenirali v svoji novi telovadnici. Čestitamo!

REZULTATI — MOŠKI:

Tone Tomšič : Tone Čufar 0:20 (p. f.),
Prule : Prežihov Voranc 19:15,
Jože Potrč : Ledina 35:10,
Tone Čufar : Prule 13:29,
Jože Potrč : Majda Vrhovnik 11:28,
Prule : Majda Vrhovnik 23:26.

REZULTATI — ŽENSKE:

Jože Potrč : Tone Tomšič 4:18,
Tone Čufar : Prule 18:15,
Majda Vrhovnik : Ledina 2:14,
Tone Tomšič : Tone Čufar 4:10,
Ledina : Prežihov Voranc 2:26,
Tone Čufar : Prežihov Voranc 6:24,
Tone Tomšič : Ledina 22:4.

VRSTNI RED — PIONIRJI:

1. osn. šola Majde Vrhovnik,
2. osn. šola Prule,
3. osn. šola dr. Jože Potrč.

VRSTNI RED — PIONIRKE:

1. osn. šola Prežihov Voranc,
2. osn. šola Tone Čufar,
3. osn. šola Tone Tomšič.

V aprilu in maju bodo tekmovala šolska športna društva še v rokometu, malem nogometu in atletiki. Želimo jim mnogo uspehov in športnih užitkov.

B. Z.

Izdaja občinska konferenca SZDL, Ljubljana-Center — Ureja uredniški odbor: Jože Benčina, Ludvik Burger (gl. urednik) Lojze Cepuš, Vljako Krivokapič, Jože Širčelj (odg. urednik) Blaž Matekovič, Jože Pacek (predsednik ur. odbora), Tatjana Pust, Mišo Javornik, Franc Strle, Jože Sager, Rudi Veselič

Tiska CGP »DELO« — Časopis izhaja zadnji ponedeljek v mesecu — Oproščeno temeljnega davka po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS z dne 13. II. 1973 številka 421—1/72